

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG – 4101-015-03/2014

P/14/027

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/027 – Wykonywanie zadań oświatowych przez jednostki samorządu terytorialnego ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontroler	Rajmund Aszkowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 91622 z dnia 15.09.2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Zielona Góra (<i>Urząd</i> lub <i>Miasto</i>), ul. Podgórna 22, 65-424 Zielona Góra.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Krzysztof Kubicki, Prezydent Miasta Zielona Góra. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna²

Miasto w kontrolowanym okresie, tj. w latach 2011-2014 (do czasu zakończenia kontroli), zapewniło warunki lokalowe i organizacyjne oraz prawidłowo wykorzystało środki przeznaczone na realizację zadań oświatowych. Umożliwiono doskonalenie zawodowe kadry nauczycielskiej, aktywnie pozyskiwano fundusze w ramach programów współfinansowanych przez Unię Europejską oraz realizowano zadania edukacyjne na rzecz mniejszości narodowych. W efekcie troski o jakość nauczania, przejawiającej się w szczególności w licznych programach wyrównywania szans oświatowych, wspieraniu uzdolnionych uczniów oraz sfinansowaniu dodatkowej godziny matematyki, uczniowie ze szkół w Zielonej Górze ze sprawdzianu szóstoklasisty oraz egzaminu gimnazjalnego osiągnęli wyniki wyższe niż średnia w kraju, okręgu, województwie.

Finansując działalność przedszkoli, Miasto zapewniło kształcenie, wychowanie i opiekę nad wszystkimi dziećmi w wieku przedszkolnym, jednakże w każdym roku liczba zapisanych dzieci do grup w przedszkolach była liczniejsza od normatywnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie szkołom i placówkom oświatowym warunków do realizacji zadań statutowych

Opis stanu faktycznego	Zastępcą Prezydenta Miasta do spraw społecznych jest od 11.12.2006 r. Wioleta Haręźlak.
------------------------	---

¹ Kontrola dotyczyła zagadnień związanych z zadaniami gminy w zakresie oświaty, bez zadań przypisanych ustawą o systemie oświaty powiatom.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

Stosownie do *Regulaminu organizacyjnego Urzędu* prowadzenie spraw z zakresu oświaty, w tym przedszkoli i szkół należy do Wydziału Oświaty i Spraw Społecznych. Wydział sprawuje nadzór merytoryczny i finansowy, m.in. nad przedszkolami, szkołami. Od 8.08.2012 r. brak jest naczelnika wydziału (kierownika komórki organizacyjnej, do którego należą zadania określone w § 28 *Regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Zielona Góra*).

(dowód: akta kontroli str. 4-36, 198)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, m.in., że w związku z przygotowaniami Miasta do połączenia z gminą zostały wstrzymane wszelkie decyzje dotyczące obsady wolnych stanowisk.

(dowód: akta kontroli str. 407)

Miasto w roku szkolnym 2014/2015³:

- prowadzi: 24 przedszkola, 12 szkół podstawowych, 9 gimnazjów, w których funkcjonowało odpowiednio: 128, 279 i 112 oddziałów. Łączna liczba uczniów/wychowanków wynosiła: 3.381 (przedszkola), 6.029 (szkoły podstawowe), 2.816 (gimnazja);
- dotuje: 15 przedszkoli lub punktów przedszkolnych, 6 szkół podstawowych, 4 gimnazja, w których funkcjonowało odpowiednio: 63, 45 i 22 oddziałów. Łączna liczba uczniów/wychowanków wynosiła: 1.150 (przedszkola lub punkty przedszkolne), 767 (szkoły podstawowe), 436 (gimnazja).

Miasto nie utworzyło zespołu do obsługi ekonomiczno-administracyjnego szkół i placówek.

(dowód: akta kontroli str. 114, 117, 217)

1.1. Diagnozowanie potrzeb edukacyjnych w szkołach i przedszkolach na terenie Gminy

Opis stanu
faktycznego

1.1.1. Miasto nie posiadało odrębnej strategii rozwoju oświaty⁴. W latach 2010-2011 trwały prace nad opracowaniem *Kierunków Polityki Oświatowej Miasta Zielona Góra na lata 2011-2015*. W wyniku prac zespołu powstała analiza celów i zagadnień kluczowych, poddana debacie przez środowiska oświatowe. Jedną z głównych sugestii było wskazanie opracowania dokumentu strategicznego uwzględniającego wskaźniki realizacji celów. W 2013 r. po negocjacjach z firmami oferującymi usługi podpisano umowę na opracowanie projektu *Strategii rozwoju oświaty Miasta Zielona Góra w latach 2014-2020* z pierwotnym terminem realizacji od 25.11.2013 r. do 31.08.2014 r. W związku z połączeniem z dniem 1.01.2015 r. miasta na prawach powiatu Zielona Góra z gminą wiejską Zielona Góra (*Gmina*), termin zakończenia prac na projektem strategii określono na 31.05.2015 r. Do opracowania *Strategii* zaplanowano: włączenie do prac grupy interesariuszy z terenu obecnej Gminy,

³ Miasto w roku szkolnym:

- 2011/2012 prowadziło: 24 przedszkola, 12 szkół podstawowych, 8 gimnazjów, w których funkcjonowało odpowiednio: 117, 256 i 116 oddziałów. Łączna liczba uczniów/wychowanków wynosiła: 3.155 (przedszkola), 5.542 (szkoły podstawowe), 2.943 (gimnazja);
- 2012/2013 prowadziło: 24 przedszkola, 12 szkół podstawowych, 8 gimnazjów, w których funkcjonowało odpowiednio: 120, 255 i 111 oddziałów. Łączna liczba uczniów/wychowanków wynosiła: 3.200 (przedszkola), 5.511 (szkoły podstawowe), 2.833 (gimnazja);
- 2013/2014 prowadziło: 24 przedszkola, 12 szkół podstawowych, 9 gimnazjów, w których funkcjonowało odpowiednio: 130, 260 i 112 oddziałów. Łączna liczba uczniów/wychowanków wynosiła: 3.418 (przedszkola), 5.598 (szkoły podstawowe), 2.848 (gimnazja).

⁴ Rada Miasta podjęła uchwałę nr XXXI.241.2012 z 24 kwietnia 2012 r. w sprawie *Strategii rozwoju miasta Zielona Góra na lata 2012-2022*. W ramach 7 celu strategicznego określono priorytety oświatowe zielonogórskiej oświaty jako rozwój szkolnictwa ponadgimnazjalnego, w tym szczególnie zawodowego i kształcenia ustawicznego. Poprawa jakości kształcenia. Jako odpowiadające zadanie strategiczne dla tego celu określono: *Zielona Góra kształci na potrzeby rynku pracy*. W ramach celu strategicznego 8 dla Lubuskiego Trójiasta określono: *Rozwój usług społecznych, edukacyjnych, kulturalnych oraz turystyki i sportu*.

sporządzenie analizy SWOT w kontekście połączenia Miasta z Gminą, prezentację Projektu Strategii i wyników badań dla wszystkich grup interesariuszy.

(dowód: akta kontroli str. 171-187, 217, 222-246)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, m.in. iż obecnie *trwają prace określone w V etapie prac związanych z opracowaniem Projektu strategii rozwoju oświaty miasta Zielona Góra w latach 2015-2020 - analiza sytuacji SWOT w kontekście połączenia Miasta Zielona Góra i Gminy Zielona Góra. Założeniem zasadniczym zarówno Zamawiającego, jak i Wykonawcy jest przygotowanie projektu Strategii uwzględniającego potrzeby i oczekiwania poszczególnych środowisk oświatowych. Jednocześnie dokument musi być mierzalny, a przy zadaniach muszą być określone wskaźniki ich realizacji. Projekt strategii rozwoju oświaty miasta Zielona Góra w latach 2015-2020, zgodnie z przyjętym harmonogramem, zostanie zaprezentowany radnym wybranym w ramach nowej kadencji Rady Miasta Zielona Góra na lata 2015 – 2018.*

(dowód: akta kontroli str. 407)

Prezydent Miasta Zielona Góra corocznie, stosownie do art. 5a ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵ (*ustawa o systemie oświaty*), w terminie do 31 października przedstawiał Radzie Miasta *Informację o stanie realizacji zadań oświatowych* za poprzedni rok. Po zaopiniowaniu przez radnych⁶ Komisji Edukacji i Wychowania, Rada Miasta przyjmowała dokument. Analiza SWOT (między innymi mocne i słabe strony) zawarta została w uchwale Rady Miasta (nr XXXI.241.2012 z 24 kwietnia 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 218, 223-246)

Diagnozowanie potrzeb odbywało się w 4 głównych obszarach: doskonalenia zawodowego, potrzeb remontowych, lokalizacji inwestycji oświatowych oraz doposażenia w sprzęt komputerowy, oprogramowanie i pomoce dydaktyczne.

W Urzędzie przeprowadzano analizę demograficzną, biorąc pod uwagę m.in. liczbę mieszkańców rejestrowanych w ewidencji ludności. Na bieżąco trwała również analiza liczby składanych wniosków o przyjęcie do przedszkola. Pracownicy Wydziału Oświaty i Spraw Społecznych:

- omawiali bieżące zagadnienia związane z realizacją zadań oświatowych, m.in. zmiany w przepisach oświatowych;
- przygotowywali, m.in. analizy i zestawienia wykorzystując dane gromadzone oraz pozyskane w szczególności z: *Systemu Informacji Oświatowej*, ewidencji ludności, wyników naboru do jednostek oświatowych, projektów organizacji jednostek oświatowych, corocznie sporządzanej *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych*, wyników ewaluacji zewnętrznych, oceny realizowanych przez szkołę zadań, wskazań zawartych w protokołach, przekazywanych przez dyrektorów organowi prowadzącemu, wskazań innych organów kontrolnych oraz indywidualnych wniosków dyrektorów.

Przy diagnozowaniu potrzeb wykorzystywano również wpływające skargi na działalność dyrektorów miejskich szkół i placówek oświatowych.

(dowód: akta kontroli str. 145-146, 205, 219-220)

W środkach finansowych przekazywanych szkołom uwzględniano liczbę uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

(dowód: akta kontroli str. 52, 167)

Zagadnienie dotyczące realizacji potrzeb na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługujących się językiem regionalnym,

⁵ Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁶ Spostrzeżenia przedstawiane przez radnych były uwzględniane podczas prac nad przygotowaniem informacji w kolejnym roku.

przedstawiono w punkcie 2.1.7 wystąpienia. Diagnozowanie potrzeb odbywało się za pośrednictwem dyrektorów szkół, na pisemny wniosek rodziców lub prawnych opiekunów, składany na zasadzie dobrowolności.

(dowód: akta kontroli str. 144-146)

W latach 2011-2014 udział dzieci w poszczególnych grupach wiekowych objętych wychowaniem przedszkolnym oscylował wokół 100%, co oznacza, że dzieciom zapewniono opiekę przedszkolną. I tak przykładowo Miasto w roku 2014/2015 zamieszkiwało 888 (3 latków), 904 (4 latków), 936 (5 latków), a objętych wychowaniem przedszkolnym zostało odpowiednio 874, 891, 934.

(dowód: akta kontroli str. 156)

Niewielkie zmiany (od 99% do 101%) w zakresie udziału dzieci w przedszkolach w ogólnej liczbie dzieci zamieszkających na terenie Miasta wynikały, według danych Urzędu, m.in.:

- ze wzrostu zatrudnienia oraz podniesienia wieku emerytalnego (pracujący rodzice jak i dziadkowie),
- ze zwiększenia świadomości rodziców dzieci w wieku przedszkolnym o korzyściach płynących z wychowania przedszkolnego,
- z uchwały Rady Miasta Zielona Góra umożliwiającej bezpłatne korzystanie z wychowania przedszkolnego,
- z obowiązku prawnego odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego,
- z obniżenia wieku obowiązku szkolnego do 6 lat, co powoduje wzrost zainteresowania edukacją przedszkolną w celu pełniejszego przygotowania dzieci do szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 145-146, 156)

Od roku szkolnego 2014/2015 dzieci urodzone w pierwszej połowie 2008 r. mają obowiązek podjęcia nauki szkolnej. Dyrektor publicznej szkoły podstawowej, w obwodzie, w którym mieszka dziecko, na wniosek rodziców odraczał spełnianie przez dziecko obowiązku szkolnego (art. 16 ust. 3 ustawy o systemie oświaty). W takim przypadku dziecko kontynuowało przygotowanie przedszkolne w przedszkolu lub innej formie wychowania przedszkolnego (art. 16 ust. 4c ww. ustawy).

Liczba zameldowanych mieszkańców Miasta urodzonych w 2008 r. wynosiła 1.266 (na pobyt stały 1.210; na pobyt czasowy 56) przy czym urodzonych w:

- I półroczu – 614,
- II półroczu – 652.

Liczba dzieci 6-letnich, które rozpoczęły 1.09.2014 r. naukę w klasie I wynosiła 553 ogółem (486 urodzonych w I półroczu 2008 r. i 67 urodzonych w II półroczu 2008 r.). Do publicznych przedszkoli, dla których organem prowadzącym jest Miasto, w roku szkolnym 2014/2015 uczęszcza 555 dzieci urodzonych w 2008 r.

(dowód: akta kontroli str. 199)

Do publicznych przedszkoli, dla których organem prowadzącym jest Miasto Zielona Góra nie zostało przyjętych:

- w 2011 r. – 55 dzieci,
- w 2013 r. – 87 dzieci.

W 2012 r. przyjęto wszystkie dzieci. W 2014 r. nie zostało zakwalifikowanych 167 dzieci do postępowania rekrutacyjnego z uwagi m.in. na nie ukończenie trzech lat do końca roku kalendarzowego w roku szkolnym, na który była prowadzona rekrutacja lub też przyczyn formalnych wniosku (brak wszystkich dokumentów).

(dowód: akta kontroli str. 145-146)

Miasto Zielona Góra w celu objęcia jak największego odsetka dzieci w wieku 3-5 lat wychowaniem przedszkolnym, m.in.:

- modernizuje bazę dotychczas istniejących jednostek,
- adaptuje dodatkowe pomieszczenia na potrzeby zorganizowania dodatkowych oddziałów przedszkolnych.

W 2009 r. Rada Miasta Zielona Góra podjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji przedszkolom, szkołom i placówkom prowadzonym przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż Miasto Zielona Góra⁷, określając na 100% poziom dotacji dla przedszkoli niepublicznych i 75% poziom dotacji dla niepublicznych zespołów wychowania przedszkolnego lub punktów przedszkolnych. Spowodowało to powstanie 10 przedszkoli niepublicznych oraz 3 niepublicznych punktów przedszkolnych i tym samym znacząco zwiększył się udział przedszkoli niepublicznych w zaspokojeniu potrzeb w zakresie wychowania przedszkolnego.

(dowód: akta kontroli str. 145-146)

1.1.2. Na dzień 30.09.2014 r. w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych⁸ przez Miasto było zatrudnionych 963 osób (w przeliczeniu na etaty 1.071,39). Struktura zatrudnienia przedstawiała (etaty) się następująco:

- nauczyciele dyplomowani – 52,9%,
- nauczyciele mianowani – 24,1%,
- nauczyciele kontraktowi – 18,6%,
- stażyści – 3,9%,
- bez stopnia awansu – 0,5%.

Udział nauczycieli dyplomowanych i mianowanych – 77% w ogólnej liczbie nauczycieli (w przeliczeniu na etaty) zwiększył się z 73% (30.09.2009 r.).

(dowód: akta kontroli str. 148, 205)

Zmiany w liczbie nauczycieli mianowanych i dyplomowanych były, m.in. wynikiem realizacji przez nauczycieli awansu zawodowego. Miasto dokonywało analizy potrzeb w zakresie doskonalenia i kształcenia zawodowego nauczycieli w oparciu o: wnioski dyrektorów poszczególnych jednostek oświatowych, założenia polityki oświatowej oraz zmiany w prawie oświatowym. W budżecie zapewniono środki na doskonalenie i kształcenie w wysokości określonej w art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁹ (*Karta Nauczyciela*).

(dowód: akta kontroli str. 169, 205)

1.1.3. Urząd dokonywał diagnozy (m.in. potrzeb w zakresie zajęć świetlicowych i pozalekcyjnych oraz warunków lokalowych, wyposażenia) w trakcie uzgodnień, konsultacji i spotkań z dyrektorami, w prognozach dotyczących liczby uczniów, danych zawartych w projektach organizacji szkół, wskazaniach organów kontrolnych, Systemie Informacji Oświatowej. W corocznie składanej *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych* nie wskazywano na problemy lokalowe lub problemy w zakresie wyposażenia sal lekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 402)

Stosownie do art. 67 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, szkoły¹⁰ zapewniały uczniom możliwość korzystania z biblioteki szkolnej, świetlicy, pomieszczeń do nauki z niezbędnym wyposażeniem oraz zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych.

⁷ Dz. U. Woj. Lubuskiego z 2009 r., Nr 11, po. 250 ze zm.

⁸ Na dzień:

30.09.2009 r.: w przeliczeniu na etaty 1.076,52,
30.09.2010 r.: zatrudnionych 898 osób (w przeliczeniu na etaty 990,74),
30.09.2011 r.: zatrudnionych 922 osób (w przeliczeniu na etaty 1.027,34),
30.09.2012 r.: zatrudnionych 905 osób (w przeliczeniu na etaty 1.018,73),
30.09.2013 r.: zatrudnionych 918 osób (w przeliczeniu na etaty 1.049,77),
bez szkolnictwa ponadgimnazjalnego; Zespołu Szkół Ekologicznych oraz Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Sportowych.

⁹ Dz. U. z 2014 r., poz. 191.

¹⁰ Na podstawie wyników oględzin w Szkole Podstawowej Nr 22, Gimnazjum Nr 7 i Gimnazjum Nr 9.

Posiadały wyposażenie i warunki określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹¹. Zapewniono w nich bezpieczne i higieniczne warunki kształcenia, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹². W klasach nauczania początkowego sala składała się z dwóch odpowiednio wyposażonych i przystosowanych wydzielonych części: edukacyjnej i rekreacyjnej, a meble szkolne zostały dostosowane do zasad ergonomii. Nie stwierdzono różnic pomiędzy danymi zamieszczonymi w Systemie Informacji Oświatowej, a stanem faktycznym.

(dowód: akta kontroli str. 72-78, 97-102, 314-341)

Z ankiet skierowanych do szkół podstawowych i gimnazjów nadzorowanych przez Miasto wynika, że:

- wszyscy dyrektorzy składali do organu prowadzącego zapotrzebowania w zakresie remontów (modernizacji) i oczekiwania ich zostały w całości lub częściowo zrealizowane;
- oddziały (poza jedną szkołą) odbywały zajęcia w odpowiednich (wynikających z planu lekcji) pracowniach przedmiotowych;
- w 38% ankietowanych szkół zdarzało się, że podczas zajęć w szkolnej pracowni komputerowej, liczba uczniów była większa niż liczba stanowisk komputerowych,
- w 46% ankietowanych szkół zdarzało się, że uczniowie w szkolnej bibliotece nie mieli do dyspozycji książek lub czasopism niezbędnych do realizacji programowej lub przyjętych programów nauczania;
- w 60% sal znajdowały się rzutniki multimedialne, a w 10% tablice interaktywne;
- w 53% ankietowanych szkół, w ciągu ostatniego roku szkolnego, zgłaszane do Miasta zapotrzebowanie w zakresie wzbogacenia wyposażenia pracowni w pomoce dydaktyczne lub sprzęt zostało zrealizowane częściowo.

(dowód: akta kontroli str. 314-341)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, m.in. że Miasto dokonuje analizy potrzeb, współdziałając w tym zakresie z dyrektorami jednostek. Potrzeby zaspokajane są sukcesywnie w miarę posiadanych środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 407)

Liczba dzieci w oddziałach publicznych przedszkoli wynosi w roku 2014/2015 średnio 26,4. Stwierdzono przekroczenia limitu (25 dzieci) określonego w § 5 ust. 2 Załącznika Nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutowych publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół¹³. Liczba dzieci w oddziałach niepublicznych przedszkoli wynosi w roku 2014/2015 średnio 18,2. Stwierdzono grupy liczniejsze niż 25 wychowanków, przy czym powyższe rozporządzenie nie odnosi się do przedszkoli niepublicznych.

(dowód: akta kontroli str. 114, 117, 118-121, 395-398)

Liczba uczniów w oddziałach szkół podstawowych publicznych wynosi w roku 2014/2015 średnio 21,6. Natomiast w szkołach podstawowych niepublicznych 17,0. W zakresie liczebności klas I-III stwierdzono, że w roku szkolnym 2011/2012, w 3¹⁴ szkołach były one liczniejsze niż 26 uczniów¹⁵. Zgodnie z punktem 4 (zalecane warunki i sposób realizacji) Załącznika Nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania

¹¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 977 ze zm.

¹² Dz. U. z 2003 r., Nr 6, poz. 69 ze zm.

¹³ Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

¹⁴ W dwóch, dla którym organem prowadzącym było Miasto.

¹⁵ W jednej ze szkół: klasy III (4) liczyły łącznie 106 uczniów (zamiast 104), w kolejnej klasy III (2) liczyły łącznie 54 uczniów (zamiast 52).

przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹⁶ określono, że wskazane jest, aby edukacja w klasach I-III szkoły podstawowej odbywała się w zespołach rówieśniczych liczących nie więcej niż 26 osób.

(dowód: akta kontroli str. 114, 117, 122-125, 394)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, m.in. że było to wskazanie a nie zobowiązanie. Zjawisko migrowania uczniów w trakcie roku szkolnego i jednocześnie zobowiązanie do przyjmowania uczniów zamieszkałych w obwodzie danej szkoły z urzędu, mogą powodować takie odstępstwa. Nie jest bowiem możliwe, by organ prowadzący, wyrażał każdorazowo zgodę na utworzenie kolejnych oddziałów w przypadku gdy np. liczba uczniów w danym oddziale jest większa o 2 - w stosunku do wskazanego w warunkach realizacji podstawy programowej). Jako organ prowadzący, zawsze staramy się zapewniać jak najlepsze warunki do realizacji zadań edukacyjnych, w tym podstaw programowych określonych dla poszczególnych etapów edukacyjnych w podległych jednostkach.

(dowód: akta kontroli str. 408-409)

1.1.4. Diagnozowanie potrzeb w zakresie zadań gminy związanych z pomocą materialną i wspieraniem edukacji uzdolnionych uczniów w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Miasto dokonywano, m.in. na organizowanych cyklicznie spotkaniach z dyrektorami. Konsultacje z pedagogami poszczególnych placówek prowadzono również w Wydziale Oświaty Urzędu Miasta Zielona Góra. W oparciu o art. 90b ust. 1, 90c ust.1, 90t ust. 1 ustawy o systemie oświaty wdrożono, m.in.:

- Zielonogórski program wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- dodatkową godzinę matematyki dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Miasto,
- wyprawkę samorządową dla uczniów klas I pochodzących z rodzin wielodzietnych przyznawana na podstawie Zielonogórskie Karty Promocji Rodziny,
- Zielonogórski Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów (stypendia Prezydenta Miasta dla najlepszych uczniów zielonogórskich szkół oraz stypendia naukowe dla laureatów i finalistów ogólnopolskich olimpiad i konkursów przedmiotowych).

(dowód: akta kontroli str. 147)

W okresie objętym kontrolą nie funkcjonowała rada oświatowa¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 147)

1.2. Planowanie i finansowanie wydatków na realizację zadań oświatowych

Opis stanu faktycznego

1.2.1. W latach 2011-2014 przy planowaniu budżetu szacowano koszty realizacji zadań oświatowych oraz uwzględniano potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół i przedszkoli. Dyrektorom przekazano terminowo niezbędne informacje do opracowania projektów planów finansowych.

W oparciu o zgłaszane zapotrzebowanie dotyczące wydatków na cele remontowe z 7 szkół podstawowych¹⁸ ustalono, że wnioskowały one łącznie w roku 2012 r. o kwotę 4.299.870,29 zł, a kwota przyznana wynosiła 395.660,28 zł. Zwiększenia planu dotyczyły wydatków, m.in. na: usunięcie awarii instalacji centralnego ogrzewania, ocieplenie sali gimnastycznej, naprawę sieci kanalizacyjnej, montaż drzwi dymoszczelnych, ogrodzenie placu zabaw, remont zalepcza sanitarnego, wymianę posadzki w świetlicy szkolnej, remont schodów, naprawy ogrodzenia

¹⁶ Dz. U. z 2009 r., Nr 4, poz. 17.

¹⁷ O której mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o systemie oświaty. Działała w latach wcześniejszych, ale kadencja jej wygasła.

¹⁸ SP nr 1, SP nr 6, SP nr 8, SP nr 11, SP nr 14, SP nr 15, SP nr 18. Badaniem objęto wydatki w rozdziale 80101.

szkolnego, usunięcie awarii głównego zasilania wodą, wymianę stolarki okiennej, usunięcie awarii na węźle cieplnym.

W *Wieloletniej prognozie finansowej Miasta Zielona Góra 2014-2033* zostały ujęte 2 zadania w rozdziale 80101 (łącznie nakłady 63.000 zł) i 80130 (łącznie nakłady 86.000 zł).

(dowód: akta kontroli str. 167, 212, 248-259, 343-374)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, m.in. że:

- *zgłaszane potrzeby szkół w zakresie wydatków remontowych zostały przeanalizowane i zweryfikowane. W przyznanej kwocie zabezpieczono najpilniejsze potrzeby szkół. Pozostałe zadania zostały zaplanowane na rok następny,*
- *w związku z łączeniem się Gminy i Miasta Zielona Góra trwa przegląd stanu technicznego wszystkich budynków przedszkoli, szkół i placówek oświatowych. Po przeanalizowaniu potrzeb remontowych będą określone skutki finansowe i ujęte w planie wydatków budżetowych w miarę możliwości finansowych.*

(dowód: akta kontroli str. 408, 410)

W oparciu o zgłaszane zapotrzebowanie dotyczące pozostałych wydatków¹⁹ z 7 szkół podstawowych²⁰ ustalono, że wnioskowały one łącznie w latach 2011-2014 o kwotę 98.543.878 zł, a kwota przyznana (po zmianach) przez Miasto wynosiła 101.501.656 zł. Zwiększenia planu dotyczyły wydatków na: drobne renowacje pomieszczeń, wypłatę nagród jubileuszowych, odpraw rentowych i emerytalnych, pozostałe usługi.

(dowód: akta kontroli str. 167, 212, 248-259, 343-374)

W 2013 r. źródłami środków (60.856,5 tys. zł)²¹ na finansowanie zadań oświatowych były:

- część oświatowa subwencji ogólnej – kwota ogółem 57.148,9 tys. zł (w tym rezerwa 146,0 tys. zł),
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadanie własne – 2.809,6 tys. zł,
- inne dotacje – 106,8 tys. zł,
- wpływy z tytułu wykonywania zadań oświatowych – 791,2 tys. zł.

Ponadto środki pochodzące z UE wynosiły: 1.114 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 109-111)

Zaplanowane w uchwałach budżetowych dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej zostały wykonane. Dochody odpowiednio: projekt według uchwały i faktyczne otrzymane:

- 2011 r. – 45.875.041 zł, 46.087.183 zł;
- 2012 r. – 51.524.773 zł, 57.018.550 zł;
- 2013 r. – 55.652.881 zł, 57.148.861 zł;
- 2014 r. – 56.504.948 zł, 58.848.677 zł (31.08.2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 109-110, 167)

Dotacje celowe na zadania własne z zakresu oświaty oraz pozostałe dotacje w obszarze oświaty kształtowały się następująco:

- na wychowanie przedszkolne – 1.893.222 zł (2013 r.) i 5.794.633 zł (do 31.08.2014 r.);

¹⁹ Bez wydatków inwestycyjnych.

²⁰ SP nr 1, SP nr 6, SP nr 8, SP nr 11, SP nr 14, SP nr 15, SP nr 18. Badaniami objęto wydatki w rozdziale 80101.

²¹ W 2012r.: część oświatowa subwencji ogólnej – kwota ogółem 56.701,0 tys. zł; dotacje celowe z budżetu państwa na zadanie własne – 720,2 tys. zł; inne dotacje – 852,3 tys. zł.
W 2011 r.: część oświatowa subwencji ogólnej – kwota ogółem 46.087,2 tys. zł; dotacje celowe z budżetu państwa na zadanie własne – 741,5 tys. zł; inne dotacje – 1.027,3 tys. zł.

- na stypendia, zasiłki o charakterze socjalnym, na rządowy program *Wyprawka szkolna* – 737.022 zł (2011 r.), 712.023 zł (2012 r.), 916.421 zł (2013 r.) i 466.621 zł (2014 r. plan);
- na sfinansowanie prac komisji egzaminacyjnej – 4.488 zł (2011 r.) i 7.260 zł (2012 r.);
- na zadania i zakupy inwestycyjne – 412.640 zł (2011 r.), 182.024 zł (2012 r.) i 106.785 zł (2013 r.);
- na zadania zlecone – 116.930 zł (2014 r. plan);
- wpływy z wykonywania zadań oświatowych – 791.152 (2013 r.) i 550.000 (2014 r. plan);
- dotacja z gmin na zadania własne – 613.712 zł (2011 r.) i 670.310 zł (2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 167)

Urząd zabiegał o środki unijne na zadania oświatowe²². Od 2011 r. pozyskano łącznie 3.583.414,63 zł. Analiza rozliczeń pięciu projektów²³ o łącznej kwocie dofinansowania 2.485.965,91 zł wykazała, że wydatki poniesiono zgodnie z zawartymi umowami.

(dowód: akta kontroli str. 55-71, 111)

Urząd wnioskował o środki z rezerwy oświatowej subwencji ogólnej, otrzymując odpowiednio:

- 2011 r. – 14.629 zł, 14.629 zł;
- 2012 r. – 55.328 zł, 29.039 zł;
- 2013 r. – 146.038 zł, 146.038 zł;
- 2014 r. (31.08) – 734.545 zł, 0 zł.

Wykorzystanie środków nastąpiło zgodnie z wnioskami, tj. na dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla nauczycieli. Dodatkowo w 2013 r. środki wykorzystano na wyposażenie w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne pomieszczeń w nowo wybudowanym gimnazjum.

(dowód: akta kontroli str. 167-168)

Udział kwoty części oświatowej subwencji ogólnej do ogółu wykonanych dochodów Miasta przedstawia się następująco: 2011 r. – 14,5%, 2012 r. – 16,7%, 2013 r. – 16,4%, 2014 r. (31.08) – 16,3%.

(dowód: akta kontroli str. 112,168)

Według danych Rad Rodziców²⁴ wynika, że w roku 2013 dysponowały one kwotą 270.063²⁵ zł, tj.: 154.369 zł (6 szkół podstawowych) i 115.694 zł (5 gimnazjów), którą przeznaczono m.in. na zakup książek do biblioteki szkolnej, zakup pomocy dydaktycznych, zakup nagród, festyny, wsparcie najuboższych, dofinansowanie zabaw szkolnych, dofinansowanie do wycieczek dla uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 165-166, 221)

1.2.2. Wielkości zaplanowanych i wydatkowanych środków na realizację zadań oświatowych wynosiły odpowiednio:

- 2011 r. – 112.422,1 tys. zł i 111.633,3 tys. zł,
- 2012 r. – 125.640,5 tys. zł i 124.846,9 tys. zł,
- 2013 r. – 130.359,8 tys. zł i 129.992,5 tys. zł,
- 2014 r. (31.08) – 128.120,6 tys. zł i 90.518,1 tys. zł.

²² Uwzględniono również projekt Indywidualizacja nauczania i wychowania uczniów klas I – III z Miasta Zielona Góra.

²³ *Ene due rabe – wszyscy idziemy do przedszkola*, *Ene due rabe – w przedszkolu uczę się i bawię*, *Jestem sobie przedszkolaczek*, *Jestem sobie przedszkolaczek II* oraz *Z muzyką i tańcem przez życie*.

²⁴ Art. 53 ustawy o systemie oświaty.

²⁵ Łączne wydatki bieżące tychże szkół wynosiły odpowiednio 24.282.209 zł i 19.381.323 zł.

Największy udział w wydatkach oświatowych (wykonanie) miały wydatki bieżące: 98.613,5 tys. zł (2011 r.), 107.609,3 tys. zł (2012 r.), 110.397,7 tys. zł (2013 r.), 77.917,6 tys. zł (31.08.2014 r.)

(dowód: akta kontroli str. 342)

Otrzymywana kwota części oświatowej subwencji ogólnej pokrywała wydatki na zadania subwencionowane w wysokości od 55,3% (2011 r.) do 62,1% (2014 r. plan 31.08).

(dowód: akta kontroli str. 112-113)

Udział wydatków na zadania oświatowe i wydatków na zadania subwencionowane do wydatków ogółem przedstawia się następująco:

- 2011 r. – 35,9% i 26,8%,
- 2012 r. – 35,2% i 26,8%,
- 2013 r. – 36,2% i 26,6%,
- 2014 r. (plan na 31.08.) – 33,9 i 25,0%.

(dowód: akta kontroli str. 141)

Relacja wydatków majątkowych na oświatę (dział 801 i 854) do ogółu wydatków majątkowych Miasta wynosiła:

- 2011 r. – 3%,
- 2012 r. – 8,6%,
- 2013 r. – 4,8%,
- 2014 r. (plan na 31.08.) – 1,6%.

W strukturze wydatków majątkowych na oświatę (dział 801 i 854) udział szkół podstawowych, przedszkoli i gimnazjów wynosił odpowiednio:

- 2011 r. – 88,5%, 3,3%, 8,2%;
- 2012 r. – 58,6%, 0,6%, 40,6%;
- 2013 r. – 33,3%, 8,8%, 57,9%;
- 2014 r. (plan na 31.08.) – 72,9%, 27,1%, 0%.

(dowód: akta kontroli str. 142)

Efektami poniesionych nakładów były, m.in.:

- utworzenie placów zabaw w ramach programu „Radosna szkoła” – Zespół Edukacyjny Nr 2, Zespół Szkół Ekologicznych, Szkoła Podstawowa Nr 15, Szkoła Podstawowa Nr 14, Zespół Edukacyjny Nr 3, Zespół Edukacyjny Nr 1, Szkoła Podstawowa Nr 6;
- rozbudowa Szkoły Podstawowej Nr 11,
- modernizacja boiska przy Szkole Podstawowej Nr 18,
- budowa boiska przy Szkole Podstawowej Nr 1,
- adaptacja poddasza w Miejskim Przedszkolu Nr 17,
- budowa gimnazjum na Chynowie,
- przebudowa wejścia do Gimnazjum Nr 2,
- budowa Gimnazjum przy Zespole Edukacyjnym Nr 1.

W 2014 r. wśród nakładów inwestycyjnych zaplanowano, m.in. wykonanie modernizacji nawierzchni boiska przy SP Nr 11.

(dowód: akta kontroli str. 142, 213)

Wysokość wydatkowanych środków na realizację zadań oświatowych ogółem²⁶ i otrzymanych z części oświatowej subwencji ogólnej przedstawia się następująco:

- 2011 r. – 111.633,3 tys. zł i 46.087,2 tys. zł,
- 2012 r. – 124.846,9 tys. zł i 56.701,0 tys. zł,

²⁶ Wydatki zawierają również dotacje dla szkół publicznych nie prowadzonych przez Miasto oraz dla szkół i przedszkoli niepublicznych. Wydatki obejmują działalność statutową przedszkoli i szkół, wydatki na stołówki szkolne i przedszkolne, wydatki na świetlice szkolne, wydatki na doskonalenie i kształcenie nauczycieli, wydatki dotyczące pozostałej działalności szkół i przedszkoli, wydatki majątkowe i inne.

- 2013 r. – 129.992,5 tys. zł i 57.148,9 tys. zł,
- 2014 r.(31.08) – 128.120,6 tys. zł i 58.848,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 143)

Udział środków unijnych przeznaczonych do ogólnej kwoty wydatków na zadania oświatowe wynosił:

- 2011 r. – 0,6%,
- 2012 r. – 1,1%,
- 2013 r. – 0,9%,
- 2014 r.(31.08) – 0,6%.

(dowód: akta kontroli str. 111, 143, 216)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W § 5 ust. 2 *Załącznika Nr 1* do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół określono, iż liczba dzieci w oddziale nie może przekraczać 25.

W roku:

- 2011/2012 na 24 przedszkola publiczne (liczba wychowanków 3163) w 20 przedszkolach wystąpiły grupy liczniejsze od normatywnych – łączna liczba dzieci ponad limit – 235,
- 2012/2013 na 24 przedszkola publiczne (liczba wychowanków 3222) w 18 przedszkolach wystąpiły grupy liczniejsze od normatywnych – łączna liczba dzieci ponad limit – 216,
- 2013/2014 na 24 przedszkola publiczne (liczba wychowanków 3305) w 18 przedszkolach wystąpiły grupy liczniejsze od normatywnych – łączna liczba dzieci ponad limit – 207,
- 2014/2015 na 24 przedszkola publiczne (liczba wychowanków 3286) w 17 przedszkolach wystąpiły grupy liczniejsze od normatywnych – łączna liczba dzieci ponad limit – 181.

(dowód: akta kontroli str. 114, 117, 118-121, 395-398)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, że: *Miasto stara się zaspokajać potrzeby mieszkańców w zakresie dostępu do edukacji przedszkolnej w związku z tym realizowane są prośby rodziców w tej sferze. Biorąc pod uwagę codzienną frekwencję dzieci w oddziale należy stwierdzić, że liczebność dzieci rzadko przekracza 25. Ponadto średnia liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w przedszkolach publicznych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Zielona Góra jest zbliżona do liczby 25.*

(dowód: akta kontroli str. 409, 474)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność Urzędu w badanym obszarze.

2. Wykorzystanie środków budżetowych na realizację zadań oświatowych

2.1. Wydatki ponoszone przez gminę na realizację wybranych zadań oświatowych

Opis stanu
faktycznego

2.1.1. W latach 2011-2014 liczba przedszkoli miejskich oraz szkół podstawowych nie ulegała zmianie i wynosiła odpowiednio 24 i 12. W analogicznym okresie liczba

gimnazjów prowadzonych przez Miasto zwiększyła się z 8 do 9. Łączna liczba uczniów (wychowanków) wzrosła z 11.640 (2011/2012) do 12.226 (2014/2015) przy czym w:

- miejskich przedszkolach wzrosła z 3.155 do 3.381,
- szkołach podstawowych wzrosła z 5.542 do 6.029,
- gimnazjach zmalała z 2.943 do 2.816.

Zmiana w sieci szkół²⁷ znalazła odzwierciedlenie w uchwale Rady Miasta i nie wywołała skutków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 152, 206, 208-211)

Przeciętny roczny koszt kształcenia jednego ucznia (wychowanka) w jednostkach Miasta przyjmowany do wyliczeń dotacji dla szkół i placówek prowadzonych przez inne podmioty przedstawia się w latach 2011-2014 odpowiednio:

- szkoła podstawowa – 6.165,60 zł, 7.106,73 zł, 7.081,60 zł, 7.118,20 zł;
- gimnazja – 6.948,10 zł, 7.907,80 zł, 8.480,40 zł, 8.168,30 zł;
- przedszkola²⁸ – 6.141 zł, 5.317 zł, 6.140 zł, 6.214 zł.

(dowód: akta kontroli str. 157, 169)

2.1.2. Miasto, stosownie do wniosków składanych przez dyrektorów szkół i przedszkoli w sprawie finansowania, określało w budżecie środki na zapewnienie bezpieczeństwa i odpowiednich warunków lokalowych. Były to, m.in. zadania wynikające z decyzji: Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Straży Pożarnej, Państwowej Inspekcji Pracy. Dotyczyły one, m.in. nakazu rozbudowy sieci hydrantów, montażu klap oddymiających, zabudowy otwartej przestrzeni szatni, zabudowy urządzeń grzewczych, odnowienia powłok malarskich w pomieszczeniach kuchennych lub salach dziecięcych w przedszkolach. W przypadku braku środków, po uzyskaniu prolongaty organu, zadania zostały ujęte w budżecie na kolejny rok jako priorytetowe do wykonania w pierwszej kolejności. I tak na 2015 r. zaplanowano wydzielenie stosownych środków w wysokości 500.000 zł. Poza zabezpieczaniem środków finansowych, zbierane były roczne sprawozdania jednostek, wnioski dyrektorów, sprawozdania z rozliczenia środków, a także przeprowadzano kontrole.

(dowód: akta kontroli str. 213-214)

Analizą wyników sprawdzianów i egzaminów (także w kontekście wieloletnim) zajmował się Samorządowy Ośrodek Doskonalenia i Doradztwa w Zielonej Górze. Była ona również uwzględniana corocznie podczas przygotowywania informacji o stanie realizacji zadań oświatowych (art. 5a ustawy o systemie oświaty). Wówczas zestawiane były wyniki prowadzonych przez Miasto Zielona Góra szkół z wynikami okręgu/województwa/kraju. W celu podniesienia wyników z egzaminów, gimnazja (i szkoły ponadgimnazjalne) prowadzone przez Miasto Zielona Góra, otrzymują środki z budżetu na realizację dodatkowej 1 godziny matematyki w tygodniu. Dodatkowo przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja objęte są *Zielonogórskim programem wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży*. Wyniki uzyskiwane przez uczniów mają wpływ na ocenę szkół i ich dyrektorów.

(dowód: akta kontroli str. 103-108, 206)

Średnie wyniki uzyskane ze sprawdzianu szóstoklasisty wynosiły:

²⁷ Powołane gimnazjum zostało włączone do zespołu edukacyjnego przy jednoczesnej zmianie obwodu jednego z dotychczas istniejącego gimnazjum.

²⁸ Określony na podstawie:

- 2011 r. – uchwały Nr V.42.2011 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 18.02.2011 r.,
- 2012 r. – uchwały XXV.191.2011 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 20.12.2011 r.,
- 2013 r. – uchwały LIX.XLI.337.2012 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 18.12.2012 r.,
- 2014 r. – uchwały LIX.501.2013 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 17.12.2013 r.

- 2013: kraj – 24,03 pkt, okręg wielkopolski – 23,36 pkt, województwo lubuskie – 23,98 pkt, miasto Zielona Góra – 26,75 pkt. Przykładowo: miasto Gorzów Wielkopolski 26,02 pkt, miasto Szczecin 25,23 pkt, miasto Poznań 25,75 pkt;
- 2014: kraj – 25,82 pkt, okręg wielkopolski – 25,16 pkt, województwo lubuskie – 25,51 pkt, miasto Zielona Góra – 29,24 pkt. Przykładowo: miasto Gorzów Wielkopolski 26,87 pkt, miasto Szczecin 27,41 pkt, miasto Poznań 27,62 pkt.

Średnie wyniki uzyskane ze wszystkich części egzaminu gimnazjalnego wynosiły:

- 2013: kraj – 58%, okręg wielkopolski – 56,57%, województwo lubuskie – 57,05%, miasto Zielona Góra – 62,98%. Przykładowo: miasto Gorzów Wielkopolski 59,84%, miasto Szczecin 61,11%, miasto Poznań 62,93%;
- 2014: kraj – 57,83%, okręg wielkopolski – 56,25%, województwo lubuskie – 56,23%, miasto Zielona Góra – 61,34%. Przykładowo: miasto Gorzów Wielkopolski 60,39%, miasto Szczecin 61,25%, miasto Poznań 63,31%.

Wyniki uzyskiwane przez uczniów ze sprawdzianu szóstoklasisty oraz egzaminu gimnazjalnego były wyższe niż średnia dla kraju, okręgu, województwa.

(dowód: akta kontroli str. 104-108, 149-151, 153-154)

Urząd podejmował działania mające na celu poprawę wyników dydaktycznych, m.in. poprzez uczestnictwo w ogólnopolskich programach, m.in. *Indywidualizacja nauczania i wychowania uczniów klas I-III Miasta Zielona Góra*. Przy udziale środków własnych i bezzwrotnych realizowano projekty: *W drodze do sukcesu* oraz *Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty kluczem do rozwoju kapitału ludzkiego w Zielonej Górze*.

Ze środków własnych finansowane są: *Zielonogórski program wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży*, dodatkowa godzina matematyki (tygodniowo dla wszystkich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych kończących się maturą), *wyprawka samorządowa dla uczniów klas I pochodzących z rodzin wielodzietnych przyznawana na podstawie Zielonogórskiej Karty Promocji Rodziny* oraz *Zielonogórski Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów*.

(dowód: akta kontroli str. 132-140)

Liczba uczniów z orzeczeniami i opiniami z publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych uczęszczających do szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto przedstawiała się następująco:

- 2011-2012 – 262, 1.530;
- 2012-2013 – 272, 1.589;
- 2013-2014 – 282, 1.626;
- 2014-2015 – 229, 1.522.

Udzielone formy pomocy obejmowały, m.in. zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia logopedyczne, terapię pedagogiczną, zajęcia rewalidacyjne, muzykoterapia, zajęcia z pedagogiem, nauczanie indywidualne. Nieliczne przypadki nie objęcia pomocą uczniów z orzeczeniami czy opiniami wynikały z przyczyn niezależnych od Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 247)

Stosownie do art. 1 ust. 15 ustawy o systemie oświaty, zapewniono warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego. W roku szkolnym 2013/2014 na zajęcia dodatkowe przeznaczono: 1.516 godzin tygodniowo w szkołach podstawowych oraz 1.021 godzin tygodniowo w gimnazjach. Liczba i zakres zajęć dodatkowych w przedszkolach, przed i po zmianach zasad ich finansowania²⁹, nie uległa istotnej

²⁹ Wprowadzonych 1.09.2013 r. w ustawie o systemie oświaty.

zmianie. Łączna liczba uczniów korzystających ze świetlicy w szkołach podstawowych wnosila: 2011/2012 – 1.116; 2012/2013 – 1.247; 2013/2014 – 1.233. Dodatkowymi zajęciami dla ogółu uczniów, w tym rozwijającymi zainteresowania były w szczególności zajęcia:

- o charakterze edukacyjno-wspomagającym dla dzieci w wieku przedszkolnym,
- rozwijające zainteresowania, zamiłowania i umiejętności,
- rozwijające wiedzę i umiejętności, w tym zajęcia o charakterze artystycznym i kulturowym,
- o charakterze psychologiczno-pedagogicznym wspierającym rozwój ucznia,
- dydaktyczno-wyrównawczych,
- o charakterze rekreacyjno-sportowym,
- kształtujących podstawy przedsiębiorczości, podejmowania aktywności edukacyjnej i zawodowej.

Były i są one prowadzone w ramach *Zielonogórskiego programu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży*.

(dowód: akta kontroli str. 53, 132-140)

W zakresie nauczania indywidualnego oraz obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego były zaspokojone potrzeby wnioskujących rodziców, a wynikające z orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznych. Liczba uczniów (wychowanków) przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów przedstawia się odpowiednio:

- 2011/2012 – 0, 25, 27;
- 2012/2013 – 7, 40, 43;
- 2013/2014 – 3, 49, 43;
- 2014/2015 – 1, 39, 26.

(dowód: akta kontroli str. 207)

Liczba godzin zrealizowanych na dodatkowe zajęcia edukacyjne w ramach *Zielonogórskiego programu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży* kształtowała się następująco:

- 2011 r. – 9.656 godzin,
- 2012 r. – 10.593 godzin,
- 2013 r. – 9.111 godzin,
- 2014 r. – 5.265 godzin (do 30.06).

Zwiększenie liczby godzin odbywało się na wniosek dyrektorów. Wnioski na realizację *Zielonogórskiego programu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży* zostały uwzględnione. Sposób finansowania był zgodny z założeniami ww. programu.

(dowód: akta kontroli str. 138-140)

Sposób finansowania i realizacji dodatkowych zajęć edukacyjnych w ramach projektu *Indywidualizacja nauczania i wychowania uczniów klas I–III z Miasta Zielona Góra* współfinansowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki był zgodny ze zobowiązaniami wynikającymi z umowy o dofinansowanie zawartej z Województwem Lubuskim.

(dowód: akta kontroli str. 79-96)

Z ankiet skierowanych do szkół podstawowych i gimnazjów nadzorowanych przez Miasto, wynika, że:

- w 85% ankietowanych szkół, dla wszystkich chętnych zorganizowano opiekę świetlicową;
- w 77% ankietowanych szkół, liczba uczniów w grupie świetlicowej każdorazowo nie przekraczała 25 osób;

- czas pracy świetlicy uwzględniał potrzebę zapewnienia opieki uczniom, w okolicznościach wynikających z rozkładu dojazdów uczniów do szkół oraz potrzeb rodziców;
- ofertę zajęć pozalekcyjnych w szkole formułowano na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb/oczekiwań uczniów;
- wszyscy uczniowie z opiniami i orzeczeniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych otrzymali zalecane w nich formy pomocy, w tym m.in. w formie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, socjoterapeutycznych, dydaktyczno-wyrównawczych;
- w 94% ankietowanych szkół, w ciągu ostatniego roku szkolnego zgłaszane do organu prowadzącego zapotrzebowanie w zakresie dodatkowych godzin zostało w całości uwzględnione;
- w 85% ankietowanych szkół przez cały ostatni rok szkolny organizowano w szkołach zajęcia pozalekcyjne - inne niż zaplanowane kółka zainteresowań - przeznaczone dla uczniów najzdolniejszych (w pozostałych szkołach zajęcia te organizowano przez część roku szkolnego).

(dowód: akta kontroli str. 314-341)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, m.in. że procent zaspokojenia potrzeb, wskazuje na wysoki poziom ich realizacji. *Miasto Zielona Góra, jako organ prowadzący, w swoich działaniach będzie sukcesywnie dążył do ich zaspokojenia w 100%. Nową jakością w tym zakresie będzie, konieczność dokonania pełnej diagnozy w zakresie potrzeb oświatowych po 1 stycznia 2015 roku (połączenie Miasta Zielona Góra z Gminą Zielona Góra).*

(dowód: akta kontroli str. 408)

2.1.3. Wydatki na wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w oświacie, wydatki na wynagrodzenia nauczycieli, wydatki bieżące na oświatę kształtowały się odpowiednio:

- 2009 r.: 69.593, tys. zł; 53.303,6 tys. zł; 88.929,2 tys. zł,
- 2010 r.: 73.882,4 tys. zł; 58.568,9 tys. zł; 104.051,0 tys. zł,
- 2011 r.: 77.563,0 tys. zł; 63.365,1 tys. zł; 110.829,5 tys. zł,
- 2012 r.: 83.108,7 tys. zł; 66.081,8 tys. zł; 120.877,4 tys. zł,
- 2013 r.: 86.485,4 tys. zł; 69.448,3 tys. zł; 127.771,7 tys. zł,
- 2014 (plan 31.08): 86.022,0 tys. zł; 70.002,0 tys. zł; 127.160,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 399)

Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli stanowiły znaczną część budżetu na oświatę i w latach 2011-2014 (plan 31.08) wynosiły od 54,3% do 57,8% wydatków bieżących na oświatę. Miasto posiadało ograniczony wpływ na wysokość wynagrodzeń, gdyż ogólne zasady przyznawania wynagrodzeń dla nauczycieli pracujących w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto reguluje w szczególności ustawa *Karta Nauczyciela*. Rada Miasta Zielona Góra uchwałą Nr LX/761/10 z dnia 19 stycznia 2010 r. w sprawie *regulaminu wynagradzania nauczycieli* określiła zasady wynagradzania zgodne z ustawą *Karta Nauczyciela*. Przyjęty regulamin określa, m.in. wysokość stawek oraz szczegółowe warunki przyznawania dodatków (za wysługę lat, motywacyjnego³⁰, funkcyjnego, za warunki pracy) oraz szczegółowe warunki obliczania wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe oraz za godziny doraźnych zastępstw.

³⁰ Warunkami przyznawania dodatku motywacyjnego nauczycielowi są m.in.: osiągnięcia w realizowanym procesie dydaktycznym; osiągnięcia wychowawczo-opiekuńcze; wprowadzanie innowacji pedagogicznych, skutkujących efektami w procesie kształcenia i wychowania; zaangażowanie w realizację czynności i zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy *Karta Nauczyciela*; szczególnie efektywne wypełnianie zadań i obowiązków związanych z powierzonym stanowiskiem.

Regulamin wynagradzania został uzgodniony ze związkami zawodowymi zrzeszającymi nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 169, 200-204)

W latach 2011-2013 nie zachodziła konieczność wypłaty dodatków uzupełniających dla nauczycieli (tzw. czternastek).

(dowód: akta kontroli str. 169)

W budżecie Miasta wyodrębniono (rozdział 80146 i 85446) w poszczególnych latach środki na doskonalenia zawodowe nauczycieli w wymaganej wysokości 1% planowanych rocznych środków na wynagrodzenia osobowe. W latach 2011-2013 wydatkowano na ten cel kwotę 1.024.147 zł³¹, a w 2014 r. zaplanowano 403.207 zł. Kwotę bazową planowanych rocznych środków na wynagrodzenia przyjmowano prawidłową. Kwota niewykorzystanych środków (z przyczyn niezależnych od Miasta) na doszktałenie nauczycieli przedstawia się następująco:

- 2011 r. – 34.992 zł,
- 2012 r. – 58.493 zł,
- 2013 r. – 50.582 zł.

(dowód: akta kontroli str. 169)

Środki na doszktałenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli przeznaczono, m.in. do dyspozycji dyrektorów jednostek oświatowych. Dyrektor wykorzystywał środki w szczególności na: kształcenie realizowane przez szkoły wyższe i zakłady kształcenia nauczycieli, kursy kwalifikacyjne, organizację seminariów, konferencji, doskonalenie rad pedagogicznych, przygotowywanie i wykorzystywanie materiałów szkoleniowych i informacyjnych. Indywidualne formy doszktałenia i doskonalenia objęły 1.121 osób³². Ukończone kierunki kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli były zgodne z potrzebami oświaty i wynikały z planów doskonalenia zawodowego. I tak przykładowo w ramach indywidualnych form doskonalenia nauczycieli studia licencjackie, magisterskie, podyplomowe realizowało odpowiednio:

- 2011 r. – 6, 7, 38 osób;
- 2012 r. – 1, 13, 44 osoby;
- 2013 r.³³ – 2, 10, 39 osób.

Nauczyciele po ukończeniu form doskonalenia zawodowego realizują zadania zgodnie z uzyskanymi kwalifikacjami.

(dowód: akta kontroli str. 260-266)

2.1.4. Wysokość wydatków ponoszonych na zadania w zakresie wychowania przedszkolnego dla przedszkoli publicznych kształtowała się następująco:

- 2011 r. – 23.253.069 zł,
- 2012 r. – 23.757.899 zł,
- 2013 r. – 25.043.884 zł (m.in. dotacje z budżetu 1.324.800 zł),
- 2014 r. – 25.690.687 zł (m.in. dotacje z budżetu 4.128.841 zł).

Wysokość wydatków dla przedszkoli niepublicznych kształtowała się następująco:

- 2011 r. – 4.884.618 zł,
- 2012 r. – 5.767.202 zł,
- 2013 r. – 9.234.779 zł,
- 2014 r. – 7.043.032 zł.

(dowód: akta kontroli str. 157)

³¹ 2011 r. – 282.495 zł, 2012 r. – 368.768 zł, 2013 r. – 372.884 zł.

³² W 2011 r. – 367; w 2012 r. – 374; 2013 r. – 380.

³³ Po jednej osobie realizowało studia licencjackie w zakresie: Pedagogiki oraz Edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej. 6 osób realizowało studia magisterskie w zakresie Edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej; 3 osoby – Filologia angielska; 1 osoba Wychowanie fizyczne. W zakresie studiów podyplomowych dominowała Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna (12 osób) oraz Logopedia i terapia pedagogiczna (4 osoby).

Stosownie do art. 14 ust. 5 ustawy o systemie oświaty, Rada Miasta określała wysokość opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w czasie przekraczającym wymiar zajęć, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, tj. 5 godzin dziennie. I tak uchwałą Nr LVIII.491.2013 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 26 listopada 2013 roku w sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach i publicznych innych formach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Miasto Zielona Góra określono wysokość odpłatności 1 zł na godzinę za czas ponad 10 godzin dziennie.

(dowód: akta kontroli str. 158-164)

Urząd analizował, m.in. sprawozdania miesięczne przedszkoli w zakresie opłat pobieranych od rodziców, które odprowadzane były do budżetu Miasta. Uchwały dotyczące opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego były publikowane na stronie BIP Urzędu, a dyrektorzy zostali zobowiązani do umieszczania uchwał na stronie internetowej przedszkola oraz na tablicach informacyjnych. Wysokość opłat podawana była również na zebraniach z rodzicami.

(dowód: akta kontroli str. 157)

2.1.5. Dostosowana do potrzeb mieszkańców sieć szkół powodowała, że nie zachodziła konieczność dowożenia uczniów do szkół. W związku z planowanym połączeniem Miasta i gminy trwają prace związane z opracowaniem harmonogramu bezpłatnego dowożenia uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 170,342)

2.1.6. Urząd udzielał dotacji szkołom i placówkom oświatowym prowadzonym przez podmioty inne niż Miasto, w oparciu o Uchwałę Nr XXXVII/510/08 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji przedszkolom, szkołom i placówkom prowadzonym przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż Miasto Zielona Góra oraz zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr XLIX/632/09 z dnia 30 czerwca 2009 r. zmieniającą uchwałę w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji przedszkolom, szkołom i placówkom prowadzonym przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż Miasto Zielona Góra. W § 2.1 uchwały wskazano, że określa ona tryb udzielania i rozliczania dotacji. Nie sprecyzowano w niej trybu i zakresu kontroli³⁴ prawidłowości ich wykorzystywania. W uchwałach zgodnie z ustawą o systemie oświaty ustalono zasady udzielania dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 379-388)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, m.in. że z uwagi na połączenie z dniem 1 stycznia 2015 r. Miasta Zielona Góra z Gminą Zielona Góra w jedną jednostkę samorządu terytorialnego trwają prace nad nowymi przepisami prawa miejscowego w tym zakresie. Wprowadzone zmiany mają m.in. ujednolicić określenie trybu udzielania, rozliczania i kontrolowania dotacji udzielanych przedszkolom, szkołom i placówkom prowadzonym przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż Miasto Zielona Góra.

(dowód: akta kontroli str. 409)

W § 4.1 uchwały (po zm.) określono, iż podstawę obliczenia dotacji stanowią, m.in. dla:

- publicznych przedszkoli – wydatki bieżące przeliczone na jedno dziecko w przedszkolach publicznych prowadzonych przez Miasto, z tym że na dziecko niepełnosprawne kwota przewidziana na niepełnosprawne dziecko przedszkola lub

³⁴ W § 6a określono, że: „Dotującemu przysługuje prawo kontroli dowodów wykorzystania dotacji, w szczególności w zakresie: sposobu liczenia dotacji; liczby i wykazu uczniów. Kontrolę dokonuje osoba upoważniona przez Prezydenta Miasta Zielona Góra. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół”.

- oddziału przedszkolnego w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez Miasto i rzeczywista liczba dzieci;
 - niepublicznych przedszkoli – 100% ustalonych w budżecie Miasta wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych prowadzonych przez Miasto w przeliczeniu na jedno dziecko, z tym że na dziecko niepełnosprawne w wysokości równej kwocie przewidzianej na niepełnosprawne dziecko przedszkola lub oddziału przedszkolnego w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez Miasto oraz rzeczywista liczba dzieci;
 - publicznych zespołów wychowania przedszkolnego lub punktów przedszkolnych – 85% wydatków bieżących w przeliczeniu na jedno dziecko w przedszkolu publicznym prowadzonym przez Miasto i rzeczywista liczba dzieci;
 - niepublicznych zespołów wychowania przedszkolnego lub punktów przedszkolnych – 75% wydatków bieżących w przeliczeniu na jedno dziecko w przedszkolu publicznym prowadzonym przez Miasto oraz rzeczywista liczba dzieci;
 - publicznych szkół – wydatki przeliczone na jednego ucznia w szkołach tego samego typu i rodzaju prowadzonych przez Miasto, nie niższe jednak niż kwota przewidziana na jednego ucznia szkoły danego typu lub rodzaju w części oświatowej subwencji ogólnej dla Miasta i rzeczywista liczba uczniów;
 - niepublicznych szkół, w których realizowany jest obowiązek szkolny lub obowiązek nauki – kwota przewidziana na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej dla Miasta oraz rzeczywista liczba uczniów.
- (dowód: akta kontroli str. 379-388)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, m.in. że Miasto określając w uchwale wyższy procent podstawy udzielania dotacji dla niepublicznych placówek miało na uwadze potrzeby w zakresie wychowania przedszkolnego, chciało pobudzić rynek przedszkoli niepublicznych i zabezpieczyć potrzeby rodziców w tym zakresie. Ustawa o systemie oświaty pozwala na określenie wyższego procentowego poziomu dotacji określając jedynie minimalny próg procentowy na 75%.

(dowód: akta kontroli str. 409)

Niepubliczne szkoły oraz przedszkola otrzymały naliczoną wysokość dotacji. Naliczanie podstawy dotacji dla przedszkoli niepublicznych odbywało się bez uwzględnienia ustawowej³⁵ definicji wydatków bieżących, ustalonych w budżecie.

(dowód: akta kontroli str. 379-388, 391-393, 400, 411-415, 439-440, 582-585)

W roku szkolnym 2014/2015 liczba oddziałów i uczniów (wychowanków) w szkołach prowadzonych przez inne niż Miasto podmioty przedstawia się następująco:

- przedszkola (17): 65 oddziałów, 1218 wychowanków;
- szkoły podstawowe (6): 45 oddziałów, 767 uczniów;
- gimnazja (4): 22 oddziały, 436 uczniów.

Powyższe podmioty otrzymały: 11.778.310 zł (2011 r.), 12.724.796 zł (2012 r.), 16.862.747 zł (2013 r.) i 14.657.670 zł (2014 r. plan).

(dowód: akta kontroli str. 117-130, 376-378)

2.1.7. Nauka języka mniejszości narodowej, etnicznej lub w języku regionalnym odbywała się w 2011 r., 2012 r., 2013 r. odpowiednio w: 1 szkole, 1 międzyszkolnym zespole (uczniowie 6 szkół), 1 międzyszkolnym zespole (uczniowie 4 szkół). W 2014 r. nauka odbywała się w: 1 międzyszkolnym zespole (uczniowie 2 szkół) oraz 1 szkole. Objęto nią 2 uczniów (2011 r.), 28 uczniów (2012 r.), 46 uczniów

³⁵ Definicja wydatków bieżących - art. 236 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.). Miasto do wyliczenia podstawy dotacji udzielanej dla przedszkoli niepublicznych przyjęło metodologię określoną w piśmie Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze z dnia 24.03.2011 r. Zdaniem NIK, takie wyliczenie podstawy dotacji spowodowało, że była ona niższa niż w późniejszej metodologii określonej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej – szacunkowo w latach 2012-2014 (31.08) łącznie o ponad 5 mln zł.

(2013 r.), 91 uczniów (2014 r.) spośród 679 (2011 r.), 3.337 (2012 r.), 2.685 (2013 r.), 2.074 (2014 r.) uczniów szkół objętych nauczaniem.

(dowód: akta kontroli str. 52, 115-116, 170)

Zajęcia były prowadzone w wymiarze określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym³⁶:

- mniejszość narodowa – język ukraiński: 290 godzin (I-III klasy) oraz 290 godzin i nauka własnej historii i kultury w wymiarze 30 godzin – w wymiarze trzyletnim,
- mniejszość narodowa – język niemiecki: w wymiarze 290 godzin i nauka własnej historii i kultury w wymiarze 30 godzin – w wymiarze trzyletnim,
- mniejszość etniczna – język łemkowski: religia prawosławna oraz język łemkowski.

(dowód: akta kontroli str. 52, 115-116)

Na realizację zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej Urząd przekazywał szkołom zwiększone środki finansowe wynikające ze zwiększonej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej. Łącznie wydatkowano: 14,3 tys. zł (2011 r.), 192,3 tys. zł (2012 r.), 294,5 tys. zł (2013 r.) i 373,2 tys. zł (2014 r.). Urząd nie wnioskował o dodatkowe środki na realizację zadań z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Kwota uzyskanych przez Miasto środków w całości została wydatkowana na realizację zadań.

(dowód: akta kontroli str. 52, 115, 170)

2.1.8. Miasto wydatkowało łącznie w latach 2011-2014:

- 27.271,63 zł na wyprawkę samorządową dla uczniów klas I pochodzących z rodzin wielodzietnych³⁷,
- 587.000 zł na *Zielonogórski Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów*³⁸,
- 1.994.155 zł na *Zielonogórski program wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży*³⁹,
- 900.403,50 zł na *Indywidualizację nauczania i wychowania uczniów klas I-III z Miasta Zielona Góra*⁴⁰ (projekt sfinansowany ze środków unijnych).

Ponadto Miasto wprowadziło zasadę, aby oddziały klas I dla dzieci 6-letnich w szkołach podstawowych ogólnodostępnych nie były liczniejsze niż 20 uczniów w oddziale. W szkołach objęto około 590 dzieci miesięcznie bezpłatnym dożywianiem (w 2014 r. kwota 275 tys. zł⁴¹). Na dodatkową (w tygodniu) godzinę matematyki dla uczniów gimnazjów (i szkół ponadgimnazjalnych) prowadzonych przez Miasto Zielona Góra, zaplanowano kwotę 851.715 zł (w 2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 82-96, 155, 188-197, 403)

Projektami w zakresie wyrównywania szans oświatowych oraz innych zadań były w szczególności:

- wyprawka samorządowa dla uczniów klas I pochodzących z rodzin wielodzietnych w formie przyznania dzieciom z rodzin wielodzietnych, rozpoczynających naukę,

³⁶ Dz. U. z 2014 r., poz. 263.

³⁷ Uchwała Nr XXXIX/292/97 Rady Miejskiej w Zielonej Górze z dnia 26 czerwca 1997 r. w sprawie realizacji Zielonogórskiej Karty Promocji Rodziny.

³⁸ Uchwała Nr XLIII/390/05 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 26 kwietnia 2005 r. w sprawie Zielonogórskiego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Uczniów.

³⁹ Uchwała Nr XXXVI/495/08 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie przyjęcia lokalnego programu wyrównywania szans edukacyjnych.

⁴⁰ Umowa z 15 lutego 2012 r. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

⁴¹ Rozdział 80148, § 4220.

nieodpłatnie wyprawki szkolnej w formie pełnego zestawu podręczników do klas „O” i „I”. Do 2013 r. pomoc uzyskało średnio 40 uczniów (od 2014 r. wszyscy pierwszoklasiści zostali objęci zestawem darmowych podręczników). W ramach rządowego programu pomocy uczniom *Wyprawka szkolna* objęto w 2013/2014 761 uczniów;

- *Zielonogórski program wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży* ma na celu stworzenie cyklu nieodpłatnych, pozalekcyjnych zajęć umożliwiających wyrównywanie braków i uzupełnianie wiedzy, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów, a także zaspokojenie potrzeby aktywnego spędzania wolnego czasu i kształtowanie pozytywnych postaw obywatelskich dzieci i młodzieży;
- *Indywidualizacja nauczania i wychowania uczniów klas I–III z Miasta Zielona Góra*. Projekt obejmował wsparciem 13 szkół podstawowych. Miał na celu uzupełnienie podstawy programowej kształcenia ogólnego poprzez kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie. Łącznie zrealizowano 9.074 godzin edukacyjnych procesu indywidualizacji nauczania i skierowano go do 1.436 dzieci. Na zakup wyposażenia sal lekcyjnych w materiały dydaktyczne przeznaczono kwotę 524.005,39 zł.

(dowód: akta kontroli str. 79-96, 147, 155, 188-197, 403)

2.2. Nadzór nad szkołami funkcjonującymi na terenie Gminy

Opis stanu faktycznego

Stosownie do art. 90 ust. 3e oraz 80 ust. 3e ustawy o systemie oświaty, Urząd kontrolował prawidłowość wykorzystania i przeznaczenia dotacji przyznanych szkołom i placówkom z budżetu Miasta. We wnioskach o przyznanie dotacji podawano, m.in. liczbę uczniów (wychowanków). Były one składane w terminie i podlegały one weryfikacji.

(dowód: akta kontroli str. 378-388)

Analiza rzetelności badania przez Urząd i rzetelności rozliczenia udzielonej dotacji dla 1 szkoły podstawowej za lata 2012-2013 r. nie wykazała nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 267-313)

W latach 2011-2014 (do 24.09) Urząd (Biuro Audytu) przeprowadziło łącznie 51 kontroli w szkołach i przedszkolach. Dotyczyły one, m.in. spraw finansowych, organizacyjnych. W wyniku 17 kontroli przeprowadzonych w 2013 r. wydano 68 zaleceń, wniosków (nie odnoszących się do warunków i wyposażenia niezbędnego do realizacji podstawy programowej czy spraw związanych z bezpieczeństwem i higieną). W wystąpieniach pokontrolnych wskazywano, m.in. na wykorzystanie przez niepubliczne przedszkola dotacji niezgodnie z przeznaczeniem oraz składaniem miesięcznych rozliczeń po upływie terminu określonego w uchwale XXXVII/510/08 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 30 grudnia 2008 r. (ze zm.).

Według odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne, zalecenia (poza jednym) zostały przyjęte do realizacji. Jedną z form nadzoru nad realizacją zaleceń pokontrolnych była kontrola sprawdzająca realizację zaleceń.

(dowód: akta kontroli str. 37-50, 389-390)

Wydział Oświaty i Spraw Społecznych prowadził udokumentowany nadzór (protokoły, karty oceny, notatki służbowe) z zakresu zapewnienia przez dyrektorów szkół i przedszkoli bezpiecznych warunków nauki. W trakcie kontroli badano stan mebli oraz wyposażenia niezbędnych do realizacji prawidłowego procesu dydaktycznego i podstawy programowej. Przyznane środki finansowe na zapewnienie warunków nauki i procesu dydaktycznego podlegały stałej kontroli, która dotyczyła zakresu, zasadności i sposobu ich wydatkowania. Dyrektor po

otrzymaniu środków finansowych na określone zadanie, przy jego rozliczaniu, był zobowiązany przedstawić kopie opisanych na odwrocie faktur (zatwierdzonych pod względem merytorycznym i finansowym, z podaniem działu, rozdziału i paragrafu) oraz kopie dokumentacji odbioru wykonanych prac lub dokonanych zakupów.

(dowód: akta kontroli str. 213-215)

Urząd rzetelnie weryfikował poprawność danych przekazywanych z podległych szkół i placówek do *Systemu Informacji Oświatowej*. Podejmowane na bieżąco działania skutkowały poprawą danych wprowadzonych nieprawidłowo. Przed każdą wrześniową edycją (30.09) przypominano i wskazywano, na które elementy SIO zwrócić należy uwagę przy wprowadzaniu danych.

(dowód: akta kontroli str. 51-52)

Urząd nie wyegzekwował w 2014 r. złożenia przez wszystkich dyrektorów jednostek oświatowych protokołu z kontroli (z 2013 r.) zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkolnych/placówki, o którym mowa w § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁴².

(dowód: akta kontroli str. 213-215, 563)

Miasto nie opracowało systemu rozliczenia czasu pracy nauczycieli⁴³. Stosownie do art. 7a *Karty Nauczyciela* zajęcia i czynności realizowane w ramach czasu pracy nauczyciela były rejestrowane i rozliczane w dziennikach lekcyjnych lub dziennikach zajęć pozalekcyjnych. W toku kontroli przeprowadzanej przez Urząd, w związku z przeprowadzaniem oceny pracy dyrektora szkoły sprawdzano czy i w jaki sposób dyrektorzy rozliczają czas pracy nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 401)

Stosunek liczby etatów przeliczeniowych nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania (art. 10 ust. 1 *Karty Nauczyciela*) do liczby etatów przeliczeniowych nauczycieli wynosił:

- 2011/2012 – 55,7%,
- 2012/2013 – 59,6%,
- 2013/2014 – 57,3%,
- 2014/2015 – 60,5%.

Urząd podczas kontroli sprawdzał prawidłowość zawieranych umów z nauczycielami.

(dowód: akta kontroli str. 401)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy o systemie oświaty przedszkola niepubliczne otrzymują dotacje z budżetu gminy. Dotacje przysługują na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż 75% ustalonych w budżecie danej gminy wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych w przeliczeniu na jednego ucznia (art. 90 ust. 2b ww. ustawy). Z dniem 1 września 2013 r. weszła w życie ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw⁴⁴, która uregulowała (art. 14 ust. 1) pomniejszanie podstawy obliczania dotacji dla niepublicznych przedszkoli o opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego oraz za wyżywienie, stanowiące dochody budżetu gminy.

⁴² Dz. U. z 2003 r., Nr 6, poz. 69 ze zm.

⁴³ Czas pracy nauczycieli szczegółowo reguluje art. 42 *Karty Nauczyciela*.

⁴⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 827 ze zm.

W § 4.1 uchwały Nr XXXVII/510/08 Rady Miasta Zielona Góra z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji przedszkolom, szkołom i placówkom prowadzonym przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż Miasto Zielona Góra⁴⁵ określono, m.in. że podstawę obliczenia dotacji dla niepublicznych przedszkoli stanowi 100% ustalonych w budżecie Miasta wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych prowadzonych przez Miasto w przeliczeniu na jedno dziecko.

(dowód: akta kontroli str. 379-388)

Przy wyliczenia podstawy obliczenia dotacji, tj. wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych prowadzonych przez Miasto, w Urzędzie przyjęto zaplanowaną w uchwałach budżetowych kwotę wydatków (i dochodów) według poniższego sposobu wyliczenia:

a) w 2011 r. i 2012 r.

Kwota wydatków ujętych w rozdziale 80104 *przedszkola* pomniejszana była o:

- kwotę przeznaczoną na dotacje dla przedszkoli niepublicznych (§ 2540),
- kwotę przeznaczoną jako zwrot kosztów pobytu dzieci z terenu Miasta Zielona Góra w przedszkolach w innych gminach (§ 2310⁴⁶),
- kwotę przeznaczoną na wykonanie większych remontów (§ 4270),
- dochody budżetu, m.in. wpłaty rodziców za pobyt dziecka w przedszkolu, czynsze i inne (§ 0750, § 0830, § 0920, § 0960⁴⁷, § 0970).

Kwota wydatków ujętych w rozdziale 80148 *stołówki szkolne i przedszkolne* przypadająca na poszczególne przedszkola pomniejszona o dochody z tytułu opłaty za wyżywienie (§ 0830).

Przy wyliczeniu nie ujmowano wydatków z tytułu *doskonalenia zawodowego nauczycieli* (rozdział 80146) oraz *pozostałej działalności* (rozdział 80195).

b) 2013 r. i 2014 r.

Kwota wydatków ujęta w rozdziale 80104 *przedszkola* pomniejszana była o:

- kwotę przeznaczoną na dotacje dla przedszkoli niepublicznych (§ 2540),
- kwotę przeznaczoną jako zwrot kosztów pobytu dzieci z terenu Miasta Zielona Góra w przedszkolach w innych gminach (§ 2900),
- kwotę przeznaczoną na wykonanie większych remontów (§ 4270),
- dochody budżetu, m.in. wpłaty rodziców za pobyt dziecka w przedszkolu, czynsze i inne (§ 0705, § 0830, § 0920, § 0960, § 0970).

Do wyliczenia nie ujmowano wydatków z tytułu *doskonalenia zawodowego nauczycieli* (rozdział 80146), *pozostałej działalności* (rozdział 80195) oraz wydatków *stołówki szkolne i przedszkolne* (rozdział 80148) przypadające na poszczególne przedszkola (pomniejszone o dochody z tytułu opłaty za wyżywienie - § 0830).

Z powyższego wynika, m.in. że przy obliczaniu dotacji dla niepublicznych przedszkoli:

- nie zastosowano definicji wydatków bieżących, określonej w art. 236 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴⁸, tj. że przez wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi⁴⁹;

⁴⁵ Wraz ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr XLIX/632/09 z dnia 30 czerwca 2009 r. zmieniającą uchwałę w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji przedszkolom, szkołom i placówkom prowadzonym przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż Miasto Zielona Góra.

⁴⁶ W 2012 r. również § 290.

⁴⁷ Z wyjątkiem 2012 r.

⁴⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

⁴⁹ Zgodnie z załącznikiem 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1053 ze zm.) do wydatków majątkowych jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie o finansach publicznych, zalicza się paragrafy: 601, 605, 606, 613, 614, 617, 619-623, 630, 656-658, 661-666 i 680.

- po zmianie wysokości, ustalonych w budżecie Miasta wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych prowadzonych przez Miasto, nie dokonywano zmiany wyliczenia podstawy udzielanej dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 400, 582-585)

Przyjęty przez Urząd sposób liczenia wydatków bieżących był niezgodny z pismem Ministerstwa Edukacji Narodowej (DKOW.WEPW.5018.2.2014) z dnia 14.02.2014 r., w którym określono, że przy wyliczeniu wydatków bieżących ustalonych w budżecie powinny zostać uwzględnione wszystkie wydatki ponoszone w przedszkolach publicznych gminy, w tym wydatki finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa, wydatki związane z remontami, które są kategorią wydatków bieżących oraz wydatki związane z kosztami pracowniczymi. Jednocześnie odliczając wnoszone przez rodziców wpłaty za wyżywienie, nie powinno się odliczać kosztów osobowych pracowników stołówki. (...) W przypadku zmiany planu wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych gminy w wyniku korygowania budżetu w ciągu roku, należy odpowiednio skorygować wysokość dotacji dla przedszkoli niepublicznych.

(dowód: akta kontroli str. 391-393)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, m.in. że

- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty nie stanowi odrębnej definicji określenia wydatków bieżących, którymi się posługuje. Dlatego też dokonując wykładni tego określenia, należy przyjąć, że zakres tego pojęcia określają przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Zgodnie z zapisem art. 236 ust. 2 tej ustawy przez wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi. Dotacje udzielane z budżetu Miasta Zielona Góra dla niepublicznych placówek były naliczane na podstawie wydatków bieżących ujętych w uchwale budżetowej na dany rok. Określając wysokość dotacji nie braliśmy pod uwagę innych wydatków niż wydatki bieżące. Należy zauważyć, że przepisy ustawy o systemie oświaty są w tym zakresie bardzo nieprecyzyjne i dlatego mogą być różnie interpretowane. Miasto Zielona Góra udzielając dotacji dla niepublicznych placówek oświatowych stosowało interpretację Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze. (...). Wiemy, że w tym zakresie są również odmienne interpretacje. Sam fakt istnienia różnych interpretacji, różnych instytucji świadczy o nieprecyzyjności zapisów ustawowych. Miasto Zielona Góra jest w sporze sądowym z kilkoma przedszkolami niepublicznymi w tym zakresie. Do dnia dzisiejszego nie zapadł wyrok, który by potwierdzał prawidłowość ustalania przez Miasto wysokości dotacji lub nakazywał ustalenie jej w inny sposób. Stoimy jednak na stanowisku, że sposób ustalania wysokości dotacji przez Miasto Zielona Góra dla przedszkoli niepublicznych był prawidłowy (...) jeśli nawet interpretacja stosowana przez Miasto w zakresie ustalania wysokości dotacji zostanie zakwestionowana przez Sąd, to w żadnym wypadku nie powinno to wpływać na jakość wychowania przedszkolnego prowadzonego w niepublicznych przedszkolach działających na terenie Miasta Zielona Góra,
- w trakcie roku wysokość dotacji nie jest korygowana w związku ze zmianą w ciągu roku planu wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych. Żaden przepis obowiązującego prawa nie nakazuje jednostkom samorządu terytorialnego korygowania wysokości dotacji w związku ze zmianą w ciągu roku planu wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych. Żaden przepis prawa nie wskazuje także ewentualnej częstotliwości korygowania wysokości dotacji. Należy również zauważyć, że ewentualne dokonywanie korekt wysokości dotacji byłoby problematyczne. Budżet Miasta w ciągu roku jest

zmieniany niemal na każdej sesji Rady Miasta. Tak więc chcąc korygować wysokość dotacji trzeba by to robić praktycznie co miesiąc.

(dowód: akta kontroli str. 410)

Odnosnie złożonych wyjaśnień ustalono, że

- zgodnie z interpretacją Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze (z dnia 24.03.2011 r.) art. 90 ust. 2b ustawy o systemie oświaty wskazuje, że przy ustalaniu kwoty dotacji dla niepublicznego przedszkola jednostka samorządu terytorialnego powinna kierować się wysokością – ustalonych w budżecie danej gminy – wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych, tj. rozdziale 80104 w przeliczeniu na jednego ucznia. Ustawa o systemie oświaty nie stanowi odrębnej definicji określania wydatków bieżących, którym się posługuje. Dlatego też dokonując wykładni tego określenia, należy przyjąć, że zakres tego pojęcia określają przepisy ogólne, tj. przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.). Zgodnie z art. 236 ust. 2 ustawy przez wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi. W art. 236 ust. 4 ww. ustawy zostały enumeratywnie wymienione wydatki majątkowe: - inwestycje (zakupy inwestycyjne); - zakup i objęcie akcji; - wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego. W świetle ww. przepisów należy stwierdzić, iż dotacja należna przedszkolom niepublicznym nie obejmuje równowartości przewidzianych w budżecie kwot na pokrycie wydatków majątkowych (inwestycyjnych) przedszkoli publicznych, dla których gmina jest organem prowadzącym;
- jedna kancelaria prawna działając w imieniu 5 niepublicznych przedszkoli złożyła pozwy o zapłatę, w których podniesiono m.in. że: stronie powodowej przysługuje roszczenie w stosunku do strony pozwanej dotyczące świadczenia w postaci dofinansowania do kosztów bieżących utrzymania uczniów korzystających z niepublicznego przedszkola.

(dowód: akta kontroli str. 411-412, 417-438)

Problematyka udzielania dotacji dla przedszkoli była, m.in. przedmiotem pism z:

- 30.03.2011 r. sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej (odpowiedź na interpelację nr 21259), w którym określono: *Do podstawy ustalenia dotacji, o których mowa wyżej - zdaniem Ministerstwa Edukacji Narodowej - nie należy zaliczać wpłat rodziców za czynności opiekuńczo-wychowawcze i żywienie dzieci;*
- 1.10.2012 r. podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej (odpowiedź na interpelację nr 8710), w którym określono: *jako podstawę obliczenia dotacji należnej niepublicznym przedszkolom, wskazuje kwotę ustaloną, a zatem zaplanowaną, jako ogół wydatków ponoszonych na utrzymanie jednego wychowanka w przedszkolu publicznym. Jej wysokość nie może być zmienna i podlegać weryfikacjom poprzez korygowanie np. o wysokość dochodów uzyskiwanych na pokrycie wydatku. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, ustalając podstawę obliczenia dotacji, winien jednoznacznie określić wysokość dotacji przypadającej na jednego ucznia. Jednocześnie w przypadku zmniejszenia lub zwiększenia - uchwałą organu stanowiącego – w trakcie roku ustalonych w budżecie gminy kwot wydatków bieżących przewidzianych na jednego ucznia w przedszkolach publicznych prowadzonych przez gminę, odpowiedniej zmianie powinna ulec również podstawa ustalenia wysokości dotacji dla przedszkoli niepublicznych;*
- 2.07.2013 r. podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów (odpowiedź na interpelację nr 18220), w którym określono: *stosując wykładnię celowościową przepisu art. 90 ustawy o systemie oświaty, trudno byłoby uznać, że do wydatków bieżących ponoszonych przez gminę można zaliczyć środki wydatkowane*

na wyżywienie dzieci bądź na udzielanie świadczeń przez przedszkole publiczne w czasie przekraczającym bezpłatny wymiar zajęć, które pochodzą od rodziców dzieci z przeznaczeniem ściśle na te cele. Tym samym należy uznać, że wydatki bieżące ponoszone na wskazane wyżej cele (finansowane z opłat rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli publicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego) nie powinny być brane pod uwagę przy ustalaniu wydatków stanowiących podstawę obliczania dotacji dla przedszkoli niepublicznych.

Zdaniem NIK, do podstawy obliczenia dotacji dla niepublicznych przedszkoli w okresie (od 1 stycznia 2011 r. do 31 sierpnia 2013 r.) należało przyjąć, zgodnie z art. 90 ust. 2b ustawy o systemie oświaty, ustalone w budżetach wydatki bieżące ponoszone w przedszkolach publicznych (niezależnie od podstawy ujęcia w budżecie danej gminy określonej kategorii wydatków). W artykule tym ustawodawca wprowadził zasadę, aby środki przeznaczone z budżetu gminy na bieżące utrzymanie przedszkoli niepublicznych nie odbiegały więcej niż 25% od środków przeznaczonych na bieżące utrzymanie przedszkoli publicznych, dopuszczając jednocześnie możliwość ustalenia przez gminę dotacji na wyższym poziomie niż minimalny. Pomniejszanie podstawy obliczania dotacji o opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego oraz za wyżywienie, stanowiące dochody budżetu gminy, zostało uregulowane od 1 września 2013 r. na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw.

Podstawą obliczenia wysokości dotacji są ustalone w budżecie danej gminy wydatki bieżące ponoszone w przedszkolach publicznych oznacza to – zdaniem NIK – konieczność przeliczenia wysokości dotacji, gdy w trakcie roku (uchwałą Rady Miasta) zmieniają się w budżecie kwoty wydatków bieżących przedszkoli publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 439-562, 564-566)

2. Stosownie do § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach dyrektor (szkoły, placówki), co najmniej raz w roku, winien dokonywać kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz określa kierunki ich poprawy. Z ustaleń kontroli sporządza się protokół, który podpisują osoby biorące w niej udział. Kopię protokołu dyrektor przekazuje organowi prowadzącemu.

Urząd nie wyegzekwował w 2014 r. złożenia przez wszystkich⁵⁰ dyrektorów jednostek oświatowych protokołu z kontroli (z 2013 r.) zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkolnych/placówki.

(dowód: akta kontroli str. 213-215, 563)

Z wyjaśnień zastępcy Prezydenta wynika, że obowiązkiem dyrektora szkoły jest złożyć protokół z kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkolnych. Urząd dołoży wszelkich starań, aby wszystkie protokoły zostały dostarczone.

(dowód: akta kontroli str. 408)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Urzędu w badanym obszarze.

⁵⁰ Nie przekazali protokołu, m.in. dyrektorzy: 6 miejskich przedszkoli, 1 szkoły podstawowej i 1 gimnazjum.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵¹ uwzględniając podjęte i zadeklarowane działania oraz prowadzony spór sądowy w przedmiocie wysokości dotacji należnej przedszkolom niepublicznym, wnosi o:

1. Zapewnienie liczebności dzieci w oddziałach przedszkolnych publicznych przedszkoli nieprzekraczającej obowiązującego limitu.
2. Podjęcie działań nadzorczych w celu egzekwowania od dyrektorów szkół prowadzonych przez Miasto protokołów z kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 17 grudnia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler
Rajmund Aszkowski
doradca ekonomiczny

Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis

⁵¹ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.